

UCHWAŁA NR XLV.407.2022
RADY MIEJSKIEJ W JELCZU - LASKOWICACH

z dnia 31 marca 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice na lata 2022-2023.**

Na podstawie Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559) w związku z art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 1119 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 2050 z późn. zm.) Rada Miejska uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się "Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice na lata 2022 - 2023", stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Jelcza-Laskowic.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej

Beata Bejda

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice
na lata 2022 - 2023**

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 2469), który zmienił art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, rady gminy zostały zobowiązane do uchwalania programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, który uwzględni cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021 – 2025.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice na lata 2022-2023, zwany dalej Programem, stanowi realizację ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

Program uwzględnia zadania i działania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom zarówno od alkoholu, narkotyków, nowych substancji psychoaktywnych, jak i czynności (uzależnieniom behawioralnym).

Podczas tworzenia Programu wykorzystano z doświadczeń zdobytych w trakcie realizacji programów profilaktyki uzależnień w latach poprzednich oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jelcz-Laskowice na lata 2021 – 2027.

Zaplanowane w Programie działania mają charakter systemowy i zmierzają do integracji oraz wzmocnienia oddziaływań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom na terenie gminy poprzez zintensyfikowanie współpracy pomiędzy placówkami, instytucjami, organizacjami realizującymi zadania profilaktyczne, wspierające, z zakresu leczenia, terapii oraz rehabilitacji i redukcji szkód.

Realizacja Programu ma na celu ograniczenie występowania negatywnych zjawisk wynikających z używania substancji psychoaktywnych (m.in. alkohol, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne) oraz nadużywania czynności poprzez podnoszenie społecznej świadomości, wyposażenie w umiejętności i kompetencje zaradcze, wzmacnianie czynników chroniących oraz ograniczenie czynników ryzyka. Ponadto rolą działań podejmowanych przez samorząd jest ograniczenie dostępu do środków uzależniających oraz podejmowanie skutecznych działań profilaktycznych zmniejszających na nie popyt.

Zażywanie substancji psychoaktywnych prowadzi do negatywnych konsekwencji we wszystkich strefach życia zarówno osoby uzależnionej jak i jej najbliższych. Szkody te obejmują zarówno zdrowie psychiczne i fizyczne, funkcjonowanie społeczne i emocjonalno-uczuciowe jak i strefę duchową, prawną, finansową a nawet seksualną. Należy jednak pamiętać, że grupą wyjątkowo narażoną są dzieci i młodzież ze względu na niedojrzałość fizyczną, psychiczną, emocjonalną oraz społeczną.

Konsekwencje zdrowotne są zróżnicowane i zależne od indywidualnych uwarunkowań, wieku inicjacji oraz rodzaju zażywanej substancji. Do najczęściej występujących zaburzeń w funkcjonowaniu psychofizycznym oraz emocjonalno-uczuciowym człowieka można zaliczyć: liczne schorzenia, zaburzenia i choroby psychiczne w tym depresję, zaburzenia nastroju, zaburzenia pamięci, ostre i przewlekłe psychozy, uzależnienie, wycieńczenie organizmu, przedawkowanie a nawet śmierć.

Ponadto uzależnienie od substancji psychoaktywnych niesie ze sobą poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście chorób infekcyjnych takich jak: HIV, żółtaczkę, choroby weneryczne, gruźlica oraz choroby skórne oraz problemów społecznych, tu: osłabienie więzi rodzinnych, ubóstwo, bezrobocie, prostytutkę, konflikty z prawem, bezdomność, przemoc.

Poza uzależnieniem od substancji psychoaktywnych ważnym obszarem problemowym w obecnym świecie są uzależnienia behawioralne wynikające z nadużywania czynności (np. nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych, internetu).

Sytuacja pandemii COVID – 19, wprowadzone obostrzenia w zakresie nauki i pracy zdalnej oraz izolacja społeczna zmusiły zarówno niepełnoletnich jak i dorosłych mieszkańców gminy Jelcz-Laskowice niejednokrotnie do wielogodzinnego korzystania z urządzeń elektronicznych oraz internetu. Spowodowało to nasilenie się problemów psychicznych m.in. w zakresie uzależnień behawioralnych co sygnalizują placówki oświatowe.

Działania profilaktyczne realizowane są na następujących poziomach:

1. **Profilaktyka uniwersalna** – ma na celu przeciwdziałanie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych poprzez dostarczenie odpowiedniej informacji oraz wzmacnianie czynników chroniących i redukcję czynników ryzyka. Działania te dotyczą zagrożeń rozpowszechnionych takich jak używanie substancji psychoaktywnych czy przemoc. Profilaktyka uniwersalna adresowana jest do wszystkich mieszkańców gminy Jelcz-Laskowice (dzieci, młodzież, dorośli).
2. **Profilaktyka selektywna** – ma na celu zapobieganie, ograniczanie lub zaprzestanie podejmowania przez jednostkę zachowań ryzykownych. Odbiorcami działań profilaktyki selektywnej są grupy o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
3. **Profilaktyka wskazująca** – są to działania kierowane do jednostek, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia. Cele profilaktyki wskazującej to zapobieganie rozwojowi uzależnienia, ograniczanie częstości używania lub zmiana wzorców używania na mniej ryzykowne (redukcja szkód).
4. **Terapia** – obejmuje osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem, realizacja m.in. programów terapeutycznych dla osób uzależnionych, pijących ryzykownie i szkodliwie, dla DDA, współuzależnionych.
5. **Rehabilitacja** – realizacja programu readaptacji poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

II. PODSTAWA PRAWNA

Obowiązek uchwalenia przez Radę Miejską w Jelczu-Laskowicach niniejszego Programu wynika z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Istotne znaczenie mają również inne akty prawne, w szczególności:

1. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.);
2. ustawa z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1249)
3. ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1956 ze zm.)
4. ustawa z dn. 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.);
5. ustaw z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. DZ.U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.)
6. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169 ze zm.)

Program Wojewódzki:

1. Dolnośląski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2024.

Program skorelowany jest z następującymi gminnymi programami:

1. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Jelcz-Laskowice na lata 2017 – 2022.
2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jelcz-Laskowice na lata 2021 – 2027.

III. CELE I ZADANIA PROGRAMU

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków:

- 1) Finansowanie działalności Poradni Leczenia Uzależnień.
- 2) Finansowanie działalności Punktu konsultacyjnego ds. Uzależnień Młodzieży.
- 3) Współpraca z Poradnią Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu.
- 4) Współpraca ze Stowarzyszeniem Abstynenckim Tęcza w Jelczu-Laskowicach.
- 5) Prowadzenie rozmów motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu lub/i narkotyków w ramach zadań Miejsko-Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 6) Finansowanie badań wykonywanych przez biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu lecznictwa wobec osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego i społecznego. Wnioskowanie przez MGKPiRPA do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.
- 7) Promowanie i realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
- 8) Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 9) Podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.
- 10) Zakup materiałów edukacyjnych.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- 1) Prowadzenie i finansowanie bieżącej działalności świetlic i klubów środowiskowych dla dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uniwersalnej o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia:
 - a) Zapewnienie m.in.: opieki i wychowania, pomocy w nauce, organizacja czasu wolnego, zabaw i zajęć sportowych, rozwój zainteresowań oraz dożywanie,
 - b) pokrywanie kosztów lokalowych i opłat eksploatacyjnych,
 - c) finansowanie zatrudnienia osób zatrudnionych w świetlicy i klubach środowiskowych.
- 2) Organizacja lub finansowanie zajęć dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia do świetlic/klubów środowiskowych, mających na celu podniesienie ich kompetencji wychowawczych.
- 3) Organizacja lub finansowanie wypoczynku letniego/zimowego wraz z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży.
- 4) Udzielanie pomocy psychologicznej rodzinom osób nadużywających alkoholu oraz dotkniętym przemocą domową w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- 5) Zapewnienie pomocy terapeutycznej i psychospołecznej osobom uzależnionym od alkoholu lub/i narkotyków oraz ich rodzinom w Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu.
- 6) Dyżur Poradni Leczenia Uzależnień w Jelczu-Laskowicach.
- 7) Upowszechnianie informacji dotyczącej procedury „Niebieskie Karty”.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w szczególności dla dzieci i młodzieży:

- 1) Dofinansowanie lub inna pomoc w realizacji szkolnych programów profilaktycznych.
- 2) Prowadzenie w świetlicy i klubach środowiskowych zajęć profilaktycznych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży podejmujących zachowania ryzykowne.
- 3) Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia.
- 4) Dofinansowanie działań w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz zapobiegania przypadkom naruszenia prawa.
- 5) Dofinansowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu promujących zdrowy styl życia dzieci i młodzieży, będących integralnym elementem programu profilaktycznego.
- 6) Prowadzenie stałego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie Gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych.
- 7) Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych i informacyjnych o tematyce uzależnień, w tym pozycji książkowych, broszur, prenumerata czasopism.
- 8) Organizowanie lokalnych działań edukacyjnych związanych z przeciwdziałaniem patologiom społecznym.
- 9) Działania profilaktyczne w środowisku pracy.
- 10) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
- 11) Przygotowanie diagnozy problemów społecznych w ramach monitorowania i badania problematyki o której mowa w Narodowym Programie Zdrowia.

4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych:

- 1) Finansowanie szkoleń dla osób zajmujących się realizacją zadań z zakresu profilaktyki uzależnień i współuzależnienia, związanych z podnoszeniem kwalifikacji.
- 2) Dofinansowanie powstających inicjatyw społecznych organizowanych przez szkoły, parafie, sołectwa, organizacje pozarządowe w zakresie krzewienia trzeźwości wśród lokalnej społeczności.

Udzielanie wsparcia w/w podmiotom następować będzie na podstawie złożonych projektów, spełniających założenia merytoryczne niniejszego Programu. Wspieranie takich podmiotów następować będzie poprzez udzielenie dofinansowania lub/i przekazywanie materiałów edukacyjnych lub/i promowanie działań w mediach i na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

- 1) Wnioskowanie do organów ścigania o ukaranie osób naruszających przepisy ustawy.
- 2) Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych w ramach zwiększenia skuteczności w przestrzeganiu prawa.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do wszystkich mieszkańców gminy Jelcz-Laskowice, w szczególności do:

- osób i rodzin z problemem uzależnień, osób współuzależnionych,
- dzieci i młodzież oraz ich rodziny (w tym rodziny dysfunkcyjne),
- kierowców pojazdów,

- sprzedawców napojów alkoholowych,
- kobiet ciężarnych i ich rodzin,
- organizacji pozarządowych,
- kadry pedagogicznej szkół i przedszkoli,
- osób doświadczających przemocy oraz stosujących przemoc w rodzinie,
- specjalistów z dziedziny uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorem zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Urząd Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice. Za koordynację programu odpowiedzialny jest pełnomocnik burmistrza ds. profilaktyki uzależnień. Odpowiada on również za koordynację funduszu pochodzącego ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, tzw. fundusz „małpkowego”.

Program realizowany jest we współpracy z innymi podmiotami, w tym:

1. Miejsko-Gminną Komisją Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
3. Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
4. Punktem Konsultacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
5. Placówkami oświatowymi,
6. Placówkami służby zdrowia,
7. Policją,
8. Sądem i Prokuraturą,
9. Stowarzyszeniami lokalnymi,

VI. MIEJSKO-GMINNA KOMISJA PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Zadania realizowane przez Komisję:

- a) prowadzenie postępowań wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:
 - przeprowadzanie wywiadów środowiskowych,
 - motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego,
 - udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
 - kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na badanie stopnia uzależnienia od alkoholu,
 - kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
 - udział w postępowaniu sądowym.
- b) prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- c) wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych, określonej we wniosku o zezwolenie z zasadami usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonymi w uchwale Rady Miejskiej,
- d) udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- e) inicjowanie działań w zakresie realizacji Programu.
- f) obsługa administracyjna i kancelaryjna prowadzona jest przez pełnomocnika burmistrza ds. profilaktyki uzależnień

2. Wydatki związane z funkcjonowaniem Komisji ponoszone w ramach Programu:

- a) wynagrodzenie dla biegłych,

b

- b) opłaty sądowe,
 - c) krajowe podróże służbowe członków Komisji związane ze szkoleniami,
 - d) szkolenia członków Komisji,
 - e) wynagrodzenia członków Komisji,
 - f) zakup materiałów edukacyjnych.
3. Zasady wynagradzania członków Komisji:
Za udział w posiedzeniach Komisji oraz za inne prace wykonane na zlecenie Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości:
- a) 15% minimalnego wynagrodzenia za pracę dla Przewodniczącego Komisji,
 - b) 15% minimalnego wynagrodzenia za pracę dla pozostałych członków Komisji.
- Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest imienna lista obecności z posiedzenia Komisji lub potwierdzone przez Przewodniczącego zlecenie wykonania zadania przez członków Komisji. Minimalne wynagrodzenie rozumiane jest jako minimalne wynagrodzenie ustalone w oparciu o zasady określone w ustawie z dnia 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (t.j. Dz. U. z 2021, poz.1690).

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania Programu są dochody pochodzące z opłat określone w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz.1119 ze zm.):

1. Dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18² ust. 1, ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 9³ ust. 3 pkt 1, ust. 4, wyżej wymienionej ustawy.

Plan wydatków zostanie zawarty w uchwale budżetowej gminy.

VIII. MONITOROWANIE PROGRAMU

Realizacja Programu będzie poddawana systematycznemu monitoringowi, jak również końcowej ewaluacji. Raport z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii będzie przedłożony Radzie Miejskiej w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku. Którego dotyczy raport.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ

Beata Bejda